

Administratie na een overlijden: slechts één op de drie Belgen weet waar te beginnen

Uitvaartbarometer DELA: Meer dan helft van wie al een begrafenis regelde, had problemen

De dood van een dierbare brengt naast verdriet ook een hele papiermolen met zich mee. Slechts één op de drie Belgen is voorbereid op die administratieve rompslomp. Meer dan de helft (58%) van wie al een uitvaart organiseerde, raakte zelfs verstrikt in het administratieve doolhof. Dat blijkt uit de Uitvaartbarometer van uitvaartspecialist DELA. “Een overlijden bij de juiste instanties melden, het annuleren van abonnementen, verzekeringen of medische afspraken: het zijn taken die moeten gebeuren wanneer nabestaanden hun hoofd er niet naar staat,” klinkt het.

Geblokkeerde bankrekeningen, gsm-abonnement, autoverzekering, gas- en elektriciteitscontracten. Het zijn stuk voor stuk administratieve zaken die je als nabestaande moet regelen wanneer je iemand dierbaar verliest. Dat zijn tientallen telefoons en evenveel keer langsgaan bij de gemeente, notaris en bankdirecteur. Kortom, wanneer iemand overlijdt, kom je als nabestaande in een administratief doolhof terecht, waar meer dan zes op de tien Belgen geen kaas van gegeten hebben.

Koen Moreels van uitvaartspecialist DELA: *“Als nabestaande moet je op korte tijd veel praktische zaken regelen. Net op een moment dat je liever tijd neemt om te rouwen en afscheid te nemen. Dat maakt het rouwproces een pak ingewikkelder en zwaarder. Vier op de tien Belgen (41%) die al een uitvaart regelden, geven aan dat ze op dat moment het meest nood hadden aan administratieve en praktische ondersteuning. Als ook de wensen van de overledene niet gekend zijn, komen er nog meer beslissingen bij. Zo ondervond 43% al moeilijkheden bij het regelen van een uitvaart omdat ze de wensen van de overledene niet kenden. Dat zou niet zo hoeven te zijn.”*

Voor en na de uitvaart

Meer dan zes op de tien Belgen voelen zich onvoldoende geïnformeerd over wat er precies moet gebeuren na een overlijden: 36% zegt niet erg goed op de hoogte te zijn en 26% helemaal niet. Die onzekerheid vertaalt zich ook in de praktijk. Bijna zes op de tien (58%) die al een uitvaart organiseerden, ondervonden één of meerdere obstakels tijdens het proces. Maar ook na de uitvaart blijft er vaak nog heel wat administratie over die moet afgehandeld worden.

Koen Moreels van uitvaartspecialist DELA: *“Bijna twee op de drie (64%) geven aan dat ze hulp konden gebruiken bij het afhandelen van wettelijke verplichtingen. Meer dan de helft (56%) had*

daarnaast nood aan ondersteuning bij praktische zaken, zoals het insturen van nummerplaten, het annuleren van doktersafspraken of het aanpassen van verzekeringen.”

Vereenvoudiging

In Vlaanderen zette de overheid al een stap in de goede richting om nabestaanden meer tijd te geven om te rouwen. Steden en gemeenten moeten er vanaf 1 januari 2026 verplicht het digitale platform eLys gebruiken. Dat systeem vereenvoudigt al een deeltje van het doolhof. Het digitaliseert de overlijdensadministratie en verbindt onder meer artsen, lokale besturen en uitvaartondernemers, waardoor bepaalde procedures sneller kunnen verlopen. Zo is de laatste wilsbeschikking voortaan meteen digitaal beschikbaar. Maar er is meer nodig.

Koen Moreels van uitvaartspecialist DELA: *“Voor nabestaanden verandert er voorlopig weinig, maar in een volgende fase moet eLys ook gekoppeld worden aan banken, nutsbedrijven en notarissen. Daardoor zouden families die instanties in de toekomst niet langer zelf moeten verwittigen, wat de administratieve last na een overlijden aanzienlijk kan verlichten. We hopen dat hier snel werk van gemaakt wordt.”*

Wat moet je regelen na een overlijden?

Om nabestaanden houvast te bieden, deelt DELA een beknopt overzicht van de belangrijkste stappen.

Meteen na het overlijden

1. Laat het overlijden vaststellen door een arts

Laat het overlijden altijd vaststellen door een arts: dat is wettelijk verplicht in België. In een ziekenhuis gebeurt dat steeds automatisch. Maar als de persoon niet in een ziekenhuis is overleden, moet je zelf een dokter laten komen. Die maakt een medisch attest van overlijden op.

2. Contacteer een begrafenisondernemer

De begrafenisondernemer zorgt voor de overbrenging van de overledene naar de afscheidsplek en helpt vaak ook bij de eerste administratieve formaliteiten. Denk daarbij aan de aangifte van het overlijden bij de gemeente en het opvragen van de nodige documenten.

3. Kijk na of er een uitvaartverzekering of laatste wilsbeschikking is

Ga na of de overledene een uitvaartverzekering had en of er wensen rond de uitvaart zijn vastgelegd. Dat kan helpen om sneller praktische knopen door te hakken en de laatste wensen van de overledene te respecteren.

4. Verzamel de nodige documenten

Hou de identiteitskaart van de overledene bij de hand. Indien van toepassing heb je ook het medisch attest van overlijden, het rijbewijs (bankkaartmodel) of gegevens van de uitvaartverzekering nodig. Dat maakt de eerste administratieve stappen een stuk eenvoudiger en sneller.

Op basis van de aangifte maakt de gemeente een officiële overlijdensakte op. Meestal vraagt de begrafenisondernemer enkele kopieën van dit document. Die heb je later nodig voor de bank, de verzekeringsmaatschappij, het ziekenfonds, de notaris, enz.

5. Breng naaste familie en vrienden op de hoogte

Bel familieleden en breng hen op de hoogte van het overlijden. Vraag aan hen en eventueel vrienden of ze de overledene nog een laatste keer willen zien of kunnen helpen het afscheid te organiseren. Op die manier hebben de naasten veel steun aan elkaar en sta je er niet alleen voor.

Breng ook de werkgever van de overledene op de hoogte. Die kan administratieve zaken zoals loon of eventuele verzekeringen correct afhandelen. Dit is ook belangrijk voor de verdere opvolging van sociale rechten en formaliteiten.

In de dagen en weken na het overlijden

1. Verwittig bank, verzekeringen en andere instanties

Na een overlijden moeten verschillende organisaties op de hoogte worden gebracht, zoals de bank, het ziekenfonds, verzekeringsmaatschappijen en pensioeninstanties. Hou er rekening mee dat bepaalde rekeningen of domiciliëringen tijdelijk geblokkeerd of stopgezet kunnen worden.

Om de rekeningen te laten deblokkeren, moet je kunnen aantonen wie de erfgenamen zijn. Dat is mogelijk met een attest van erfopvolging. Dat kan je krijgen bij het Kantoor Rechtszekerheid van de FOD Financiën. Of je kan dit aantonen met een akte van erfopvolging, op te vragen bij jouw notaris.

In afwachting daarvan, zal de bank een aantal betalingen laten doorgaan: onder meer voor het bekostigen van de uitvaartfactuur en een voorschot op het saldo van een deel van de geblokkeerde rekeningen. Dat voorschot zal maximaal de helft van de tegoeden bedragen of 5.000 euro.

2. Annuleer lopende contracten en afspraken of zet ze over

Denk aan abonnementen, nutsvoorzieningen, huurcontracten, nummerplaten, doktersafspraken of andere lopende administratieve dossiers.

3. Bekijk of een notaris nodig is voor de nalatenschap

Een notaris is niet altijd verplicht, maar kan wel goed helpen bij de afhandeling van de erfenis. Zeker wanneer er een testament is, onduidelijkheid bestaat over de erfgenamen of onroerend goed in het spel is, kan deskundige begeleiding van een notaris of juridisch-fiscaal adviseur veel zorgen voorkomen.